

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 21. travnja 2021.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2018/0207 (COD)

6833/1/20
REV 1

JAI 240
INF 238
CADREFIN 35
FREMP 23
DROIPEN 130
COPEN 394
JUSTCIV 160
CODEC 186
PARLNAT 156

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: Stajalište Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja UREDBE (EU) 2021/...
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi programa Građani,
jednakost, prava i vrijednosti te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br.
1381/2013 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EU) br.
390/2014
- Vijeće usvojilo 19. travnja 2021.

UREDBA (EU) 2021/...
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od ...

o uspostavi programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti
te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1381/2013 Europskog parlamenta i Vijeća
i Uredbe Vijeća (EU) br. 390/2014

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 16. stavak 2.,
članak 19. stavak 2., članak 21. stavak 2., članak 24., članak 167. i članak 168.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

¹ SL C 62, 15.2.2019., str. 178.

² SL C 461, 21.12.2018., str. 196.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 17. travnja 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 19. travnja 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od ... (još nije objavljeno u Službenom listu).

budući da:

- (1) U skladu s člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca. U članku 3. UEU-a dalje se navodi da je cilj Unije promicanje mira, njezinih vrijednosti i dobrobiti njezinih naroda te da Unija poštuje svoju bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost te osiguravanje očuvanja i unapređenja kulturnog nasljeđa Europe. Te su vrijednosti dodatno potvrđene i izražene u pravima, slobodama i načelima utvrđenima u Povelji Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”).

- (2) Ključno je da se ta prava i te vrijednosti i dalje aktivno njeguju, štite, promiču, jačaju i da budu zajednički građanima i narodima te da ostanu okosnica projekta Unije jer pogoršanje u pogledu zaštite tih prava i vrijednosti u bilo kojoj državi članici može imati štetne posljedice na Uniju kao cjelinu. Stoga bi u općem proračunu Unije trebalo predvidjeti novi Fond za pravdu, prava i vrijednosti koji se sastoji od programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti te programa Pravosuđe uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺. U vremenima kada se europska društva suočavaju s ekstremizmom, radikalizmom i podjelama, a prostor za neovisno civilno društvo se smanjuje, važnije je nego ikad dosad promicati, jačati i braniti pravdu, prava i vrijednosti Unije koji se odnose na poštovanje ljudskog dostojanstva, slobodu, demokraciju, jednakost, vladavinu prava te poštovanje ljudskih prava. To će imati dubok i izravan utjecaj na politički, društveni, kulturni i gospodarski život u Uniji. U okviru novog Fonda za pravdu, prava i vrijednosti, programom Pravosuđe, u skladu s programom Pravosuđe za razdoblje 2014.-2020. uspostavljenim Uredbom (EU) br. 1382/2013 Europskog parlamenta i Vijeća², nastavit će se podupirati daljnji razvoj Unijinog područja pravde koje se temelji na vladavini prava, neovisnosti i nepristranosti pravosuđa, uzajamnom priznavanju i povjerenju, pristupu pravosuđu i prekograničnoj suradnji.

¹ Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi programa Pravosuđe i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1382/2013 (SL L ...).

⁺ SL: molimo u tekst umetnuti broj, a u bilješku broj, datum i upućivanje na SL za Uredbu sadržanu u dokumentu ST 6834/2020 [2018/0208 (COD)].

² Uredba (EU) br. 1382/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavi programa Pravosuđe za razdoblje 2014.-2020. (SL L 354, 28.12.2013., str. 73.).

Programom Građani, jednakost, prava i vrijednosti („Program”) objedinit će se program o pravima, jednakosti i građanstvu za razdoblje 2014. – 2020. uspostavljen Uredbom (EU) br. 1381/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i program „Europa za građane” uspostavljen Uredbom Vijeća (EU) br. 390/2014² („prethodni programi”).

- (3) Program bi trebalo uspostaviti na razdoblje od sedam godina kako bi se njegovo trajanje uskladilo s trajanjem višegodišnjeg financijskog okvira utvrđenog u Uredbi Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093³.
- (4) Fond za pravdu, prava i vrijednosti i dva programa financiranja od kojih se sastoji bit će usmjereni na osobe i subjekte koji doprinose održavanju naših zajedničkih vrijednosti i bogate raznolikosti, kao i prava i jednakosti, živima i dinamičnima. Krajnji je cilj poticanje i održavanje ravnopravnog, otvorenog, pluralističkog, uključivog i demokratskog društva utemeljenog na pravima. To uključuje dinamično i osnaženo civilno društvo koje potiče demokratsko, građansko i društveno sudjelovanje građana te njeguje bogatu raznolikost europskog društva na temelju naših zajedničkih vrijednosti, povijesti i pamćenja. Člankom 11. UEU-a zahtijeva se da institucije Unije održavaju otvoren, transparentan i redovit dijalog s civilnim društvom te da građanima i predstavničkim udrugama na odgovarajući način omogućuju da objave i javno razmijene svoje stavove u svim područjima djelovanja Unije.

¹ Uredba (EU) br. 1381/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavi programa o pravima, jednakosti i građanstvu za razdoblje 2014. – 2020. (SL L 354, 28.12.2013., str. 62.).

² Uredba Vijeća (EU) br. 390/2014 od 14. travnja 2014. o uspostavljanju programa „Europa za građane” za razdoblje 2014. – 2020. (SL L 115, 17.4.2014., str. 3.).

³ Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027. (SL L 433I, 22.12.2020., str. 11.).

- (5) Trebalo bi uspostaviti otvoren, transparentan i redovit dijalog s korisnicima Programa i ostalim relevantnim dionicima osnivanjem Skupine za građanski dijalog. Skupina za građanski dijalog trebala bi biti otvoren i neformalan forum za raspravu te bi trebala doprinijeti razmjeni iskustava i dobrih praksi te raspravi o razvoju politika u područjima i ciljevima obuhvaćenima Programom i povezanim područjima. Skupina za građanski dijalog ne bi trebala imati nikakvu odgovornost u pogledu upravljanja Programom.
- (6) Nadovezivanjem na pozitivna iskustva stečena provedbom prethodnih programa i daljnjim razvijanjem tih iskustava, Program bi trebao omogućiti razvoj sinergija radi rješavanja izazova koji su zajednički promicanju i zaštiti vrijednosti Unije te radi postizanja kritičke dimenzije potrebne za ostvarivanje konkretnih rezultata na terenu. Time će se omogućiti potpuno iskorištavanje potencijala za sinergije kako bi se pružila učinkovitija podrška obuhvaćenim područjima politika i kako bi se povećao potencijal povezanih politika za dopiranje do osoba i civilnog društva, u cilju ostvarenja uravnotežene geografske raspodjele. Kako bi Program bio djelotvoran, njime bi trebalo obuhvatiti posebnu narav različitih politika, njihovih različitih ciljnih skupina i posebnih potreba tih skupina pomoću prilagođenih i ciljanih pristupa.

- (7) Potpuno poštovanje i promicanje vladavine prava i demokracije od temeljne su važnosti u izgradnji povjerenja građana u Uniju i osiguranju međusobnog povjerenja među državama članicama. Promicanjem prava i vrijednosti, Program će doprinijeti izgradnji demokratske Unije, poštovanju vladavine prava i demokratskog dijaloga, transparentnosti i dobrom upravljanju, uključujući u slučajevima u kojima se prostor za civilno društvo smanjuje.
- (8) Kako bi se Unija približila svojim građanima i kako bi se potaknulo demokratsko sudjelovanje potreban je niz djelovanja i koordiniranih napora. Potrebno je razviti i unaprijediti europsko građanstvo i europski identitet poticanjem građanskog razumijevanja postupka oblikovanja politika i promicanjem građanskog angažmana u djelovanju Unije. Nadalje, povezivanjem građana kroz projekte bratimljenja gradova i mreža gradova te podupiranjem organizacija civilnog društva na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i transnacionalnoj razini u područjima obuhvaćenima Programom doprinijet će se povećanju razine sudjelovanja građana u društvu i konačno njihovoj aktivnoj uključenosti u demokratski život Unije. Istodobno, podupiranjem aktivnosti kojima se promiče uzajamno razumijevanje, međukulturni dijalog, kulturna i jezična raznolikost, socijalna uključenost i poštovanje drugih, potiče se osjećaj pripadanja Uniji i zajedničkog građanstva u okviru europskog identiteta na temelju zajedničkog razumijevanja naših zajedničkih europskih vrijednosti, kulture, povijesti i baštine. Promicanje snažnijeg osjećaja pripadnosti Uniji i vrijednosti Unije osobito je važno među građanima njezinih najudaljenijih regija zbog njihove udaljenosti od kontinentalne Europe.

- (9) Aktivnosti sjećanja te kritičko promišljanje o europskom povijesnom pamćenju nužni su za upoznavanje građana, a posebno mladih, s njihovom zajedničkom prošlošću i vrijednostima koje su temelj zajedničke budućnosti. Aktivnostima sjećanja trebalo bi promišljati o uzrocima totalitarnih režima u modernoj povijesti Europe, posebno nacizma koji je doveo do holokausta; fašizma; staljinizma i totalitarnih komunističkih režima, te odati počast žrtvama njihovih zločina. Njima bi ujedno trebalo obuhvatiti i aktivnosti u vezi s ostalim ključnim trenucima i referentnim točkama u novijoj europskoj povijesti. U obzir bi trebalo uzeti i važnost povijesnih, društvenih, kulturnih i međukulturalnih čimbenika kako bi se stvorio europski identitet na temelju zajedničkih vrijednosti i osjećaja zajedničke pripadnosti.
- (10) Građani bi trebali biti osvješteniji u pogledu svojih prava koja proizlaze iz građanstva Unije i trebali bi se osjećati ugodno što se tiče života, putovanja, studiranja, rada i volontiranja u drugoj državi članici. Trebali bi osjećati da mogu uživati u svim pravima svojeg građanstva te ih ostvariti, kao i imati povjerenje u jednak pristup, u potpuno ostvarivanje i zaštitu svojih prava bez ikakve diskriminacije i bez obzira na to gdje se u Uniji nalaze. Civilno je društvo potrebno podupirati u promicanju i zaštiti zajedničkih vrijednosti Unije i u podizanju svijesti o njima te u doprinosu djelotvornom uživanju prava zajamčenih na temelju prava Unije.

- (11) Rodna ravnopravnost temeljna je vrijednost i cilj Unije. Međutim, cjelokupan napredak u području rodne ravnopravnosti stagnira. Diskriminacijom žena i djevojčica te nejednakim postupanjem prema ženama i djevojčicama, kao i različitim oblicima nasilja nad njima, krše se njihova temeljna prava i sprečava se njihovo potpuno političko, socijalno i gospodarsko sudjelovanje u društvu. Usto, postojanje političkih, strukturnih i kulturnih prepreka onemogućuje postizanje stvarne rodne ravnopravnosti. Promicanje rodne ravnopravnosti i uključivanja rodne osviještenosti u sve politike u svim aktivnostima Unije stoga je temeljna zadaća Unije i pokretač gospodarskog rasta i socijalnog razvoja te bi se trebalo podupirati Programom. Posebno je važno aktivno odgovoriti na stereotipe i pristupiti rješavanju pitanja tihe i interseksijske diskriminacije. Jednak pristup radu, jednako sudjelovanje na tržištu rada i uklanjanje prepreka napretku u karijeri u svim sektorima, primjerice u pravosuđu i sektorima povezanim sa znanosti, tehnologijom, inženjerstvom i matematikom, stupovi su rodne ravnopravnosti. Potrebno je usmjeriti pozornost i na ravnotežu između poslovnog i privatnog života te na jednaku podjelu između žena i muškaraca neplaćenih kućanskih zadaća i skrbi za djecu, starije i druge uzdržavane osobe, jer su to stvari koje su neodvojivo povezane s ostvarenjem jednake ekonomske neovisnosti i sudjelovanja te s ostvarenjem ravnopravnosti žena i muškaraca.

- (12) Rodno uvjetovano nasilje i nasilje nad ugroženim skupinama (djecom, mladima i drugim ugroženim skupinama kao što su osobe LGBTIQ te osobe s invaliditetom) predstavljaju ozbiljno kršenje temeljnih prava, a postoje i dalje u cijeloj Uniji, u svim društvenim i gospodarskim kontekstima, s ozbiljnim posljedicama za tjelesno, mentalno i duševno zdravlje žrtava, kao i za cjelokupno društvo. Rodno uvjetovano nasilje i uznemiravanje u kućanstvu i javnom okruženju najviše pogađa žene. Suzbijanje takvog nasilja i uznemiravanja stoga je ključno djelovanje za promicanje rodne ravnopravnosti. Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija) definira nasilje nad ženama kao sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu. Suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja iziskuje višedimenzionalni pristup i obuhvaća rješavanje njegovih pravnih, gospodarskih, obrazovnih i zdravstvenih aspekata. Postoji i potreba za aktivnim odgovorom na rodne stereotipe od rane dobi te na sve oblike govora mržnje i nasilja na internetu. U tom je kontekstu i dalje ključno podupirati organizacije za prava žena i druge aktere koji djeluju u tom području. Djeca, mladi i druge ugrožene skupine, kao što su osobe LGBTIQ i osobe s invaliditetom, također su u povećanoj opasnosti od nasilja, posebno u okruženjima obiteljskih i intimnih odnosa.

Potrebno je poduzeti mjere u svrhu promicanja prava ugroženih osoba, posebno prava djece, uključujući siročad bilo zbog kaznenog djela nasilja u obitelji ili drugog, i druge posebno ranjive skupine djece, i doprinošenja njihovoj zaštiti te jamčenja njihovih prava na razvoj i dostojanstvo. Suzbijanje svih oblika nasilja, posebno rodno uvjetovanog nasilja, promicanje njegove prevencije te zaštita i podupiranje njegovih žrtava prioriteta su Unije kojima se pojedincima pomaže u uživanju njihovih temeljnih prava i doprinosi rodnoj ravnopravnosti. Ti bi se prioriteta trebali poduprijeti Programom. Ističe se važnost dodjele financijskih sredstava u okviru Programa organizacijama civilnog društva koje promiču rodnu ravnopravnost, bore se protiv rodno uvjetovanog nasilja i zalažu za prava žena, uključujući za spolno i reproduktivno zdravlje i prava te za prava osoba LGBTIQ, u svim državama članicama. Svim tim aktivnostima nastoje se promicati ključne vrijednosti Unije te ih stoga treba podupirati u cijeloj Uniji, bez iznimke.

- (13) Radi sprečavanja i borbe protiv svih oblika nasilja i radi zaštite žrtava potrebni su snažna politička volja i usklađeno djelovanje na temelju metoda i rezultata prethodnih programa Daphne, programa o pravima, jednakosti i građanstvu i programa Pravosuđe. Posebno je financiranje u okviru programa Daphne za sprečavanje i borbu protiv nasilja nad djecom, mladima i ženama te za zaštitu žrtava bilo izuzetno uspješno od njegova pokretanja 1997., kako u pogledu popularnosti koju uživa među dionicima (tijelima javne vlasti, akademskim institucijama i nevladinim organizacijama), tako u pogledu učinkovitosti financiranih projekata. Sredstvima iz programa Daphne financirani su projekti podizanja svijesti, pružanja usluga potpore žrtvama i potpore aktivnostima organizacija civilnog društva koje rade na terenu. Taj se program bavio svim oblicima nasilja uključujući nasilje u obitelji, seksualno nasilje, trgovinu ljudima, uhođenje i štetnu tradicionalnu praksu kao što je genitalno sakaćenje žena, kao i novonastalim oblicima nasilja poput kiberzlostavljanja i uznemiravanja na internetu. S obzirom na još uvijek zabrinjavajući broj žrtava rodno uvjetovanog nasilja važno je nastaviti sa svim tim djelovanjima neovisnom dodjelom proračunskih sredstava za aktivnosti kojima se provodi specifični cilj sprečavanja i borbe protiv svih oblika rodno uvjetovanog nasilja u okviru programa Daphne i u provedbi Programa u obzir uzeti rezultate i stečena iskustva pri provedbi tih aktivnosti.

- (14) Nediskriminacija je temeljno načelo Unije. Člankom 19. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) omogućuje se poduzimanje odgovarajućih radnji radi suzbijanja diskriminacije na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije. Nediskriminacija je sadržana i u članku 21. Povelje. Trebalo bi uzeti u obzir posebne značajke različitih oblika diskriminacije, uključujući izravnu, neizravnu i strukturnu diskriminaciju, te usporedno s time razviti odgovarajuće djelovanje za sprečavanje i borbu protiv diskriminacije na temelju jedne osnove ili više njih. Programom bi se trebalo podupirati djelovanje za sprečavanje i borbu protiv svih oblika diskriminacije, rasizma, ksenofobije, afrofobije, antisemitizma, antiromizma, mržnje prema muslimanima te svih oblika netolerancije, uključujući homofobiju, bifobiju, transfobiju, interfobiju te netolerancije na temelju rodnog identiteta, na internetu i izvan njega, kao i netolerancije prema pripadnicima manjina, uzimajući u obzir višestruku diskriminaciju. U tom je kontekstu posebnu pažnju također potrebno posvetiti sprečavanju i suzbijanju svih oblika nasilja, mržnje, segregacije i stigmatizacije, kao i suzbijanju zlostavljanja, uznemiravanja i netolerantnog ponašanja. Program bi se trebao provoditi uz uzajamno jačanje s ostalim aktivnostima Unije koje imaju iste ciljeve, posebno s onima navedenima u komunikaciji Komisije od 5. travnja 2011. pod nazivom „Okvir EU-a za nacionalne strategije integracije Roma do 2020.” i Preporuci Vijeća od 9. prosinca 2013. o djelotvornim mjerama integracije Roma u državama članicama¹.

¹ SL C 378, 24.12.2013., str. 1.

- (15) Kad je riječ o osobama s invaliditetom, društvene prepreke i prepreke iz okoliša, kao i manjak pristupačnosti sprečavaju njihovo puno i djelotvorno sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s ostalima. Osobe s invaliditetom nailaze na prepreke u odnosu na, među ostalim, pristup tržištu rada, korist od uključivog i kvalitetnog obrazovanja, izbjegavanje siromaštva i socijalne isključenosti, uživanje pristupa kulturnim inicijativama i medijima te ostvarivanje svojih političkih prava. Kao stranke Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, Unija i sve države članice obvezale su se promicati, štititi te osiguravati puno i ravnopravno uživanje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom. Ta Konvencija postala je sastavni dio pravnog poretka Unije.

- (16) Pravo svakoga na poštovanje privatnog i obiteljskog života, doma i komuniciranja temeljno je pravo sadržano u članku 7. Povelje. Zaštita osobnih podataka temeljno je pravo sadržano u članku 16. UFEU-a i članku 8. Povelje. Poštovanje pravila o zaštiti osobnih podataka podliježe kontroli neovisnih nadzornih tijela. Pravnim okvirom Unije, posebno Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i Direktivom (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća² propisuju se odredbe radi osiguranja djelotvorne provedbe prava na zaštitu osobnih podataka. Tim je pravnim instrumentima nacionalnim nadzornim tijelima za zaštitu podataka povjerena zadaća promicanja javne svijesti i razumijevanja rizika, pravila, zaštitnih mjera i prava u vezi s obradom osobnih podataka. Unija bi trebala moći provoditi aktivnosti podizanja svijesti, među ostalim pružanjem potpore organizacijama civilnog društva u zagovaranju zaštite osobnih podataka u skladu sa standardima Unije, i provoditi studije i druge relevantne aktivnosti s obzirom na važnost prava na zaštitu osobnih podataka u vrijeme brzog tehnološkog razvoja.

¹ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

² Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

- (17) Člankom 24. UFEU-a Europski parlament i Vijeće obvezuju se na usvajanje odredbi za postupke i uvjete potrebne za inicijativu građana u smislu članka 11. UEU-a. To je učinjeno donošenjem Uredbe (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća¹. Program bi trebao podržati financiranje tehničke i organizacijske potpore za provedbu te uredbe, podupirući time ostvarivanje prava građana na pokretanje i podržavanje europskih građanskih inicijativa.
- (18) U skladu s člancima 8. i 10. UFEU-a u svim aktivnostima Programa trebalo bi podupirati uključivanje rodne osviještenosti i nediskriminacije u sve politike. U međuevaluaciji i završnoj evaluaciji Programa trebalo bi procijeniti učinke na rodnu ravnopravnost kako bi se ocijenilo u kojoj se mjeri njime doprinosi rodnoj ravnopravnosti te ima li neželjene negativne učinke na rodnu ravnopravnost. U tom kontekstu i uzimajući u obzir različitu prirodu i opseg aktivnosti različitih tematskih područja Programa, važno je da se, kad god je to moguće, pojedinačni podaci prikupljeni od strane promicatelja projekata raščlanjuju po spolu. Također je važno podnositeljima prijava pružiti informacije o tome kako uzeti u obzir rodnu ravnopravnost te, prema potrebi, informacije o primjeni alata za uključivanje rodne osviještenosti u sve politike kao što su uključivanje rodne perspektive u izradu proračuna i procjene učinka na rodnu ravnopravnost. Pri savjetovanju sa stručnjacima i dionicima trebalo bi uzeti u obzir rodnu ravnotežu.

¹ Uredba (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o europskoj građanskoj inicijativi (SL L 130, 17.5.2019., str. 55.).

- (19) U članku 3. UEU-a od Unije se, između ostalog, zahtijeva da promiče zaštitu prava djeteta u skladu s člankom 24. Povelje i u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta.
- (20) U skladu s aktima Unije koji se odnose na jednako postupanje, države članice su uspostavile neovisna tijela za promicanje jednakog postupanja („tijela za jednakost”) s ciljem borbe protiv diskriminacije na temelju rase i etničkog podrijetla, kao i roda. Međutim, mnoge su države članice učinile i više nego što se od njih zahtijeva u tim aktima Unije te su osigurale da tijela za jednakost mogu poduzimati radnje radi suzbijanja diskriminacije na drugim osnovama poput jezika, dobi, spolnih karakteristika, rodnog identiteta i rodne raznolikosti, spolne orijentacije, vjeroispovijesti i uvjerenja, te invaliditeta. Tijela za jednakost imaju ključnu ulogu u promicanju jednakosti i osiguravanju djelotvorne primjene zakonodavstva o jednakom postupanju, posebno pružanjem neovisne pomoći žrtvama diskriminacije, provođenjem neovisnih istraživanja o diskriminaciji, objavljivanjem neovisnih izvješća i davanjem preporuka o svim pitanjima povezanim s diskriminacijom u njihovoj državi članici. Ključno je da se u tom pogledu rad tijela za jednakost koordinira na razini Unije.

Europska mreža tijela za jednakost (Equinet) stvorena je 2007. i sastoji se od nacionalnih tijela za jednakost kako je propisano direktivama Vijeća 2000/43/EZ¹ i 2004/113/EZ² te direktivama 2006/54/EZ³ i 2010/41/EU⁴ Europskog parlamenta i Vijeća. Komisija je 22. lipnja 2018. donijela preporuku (EU) 2018/951⁵ o standardima za tijela za jednakost, koji obuhvaćaju njihovu ovlast, neovisnost, učinkovitost te koordinaciju i suradnju. Equinet je u iznimnom položaju jer je jedini subjekt koji osigurava koordinaciju aktivnosti među tijelima za jednakost. Ta koordinacija Equineta od ključne je važnosti za učinkovitu provedbu anti-diskriminacijskog prava Unije u državama članicama i trebala bi se podupirati Programom.

¹ Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo (SL L 180, 19.7.2000., str. 22.).

² Direktiva Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga (SL L 373, 21.12.2004., str. 37.).

³ Direktiva 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada (SL L 204, 26.7.2006., str. 23.).

⁴ Direktiva 2010/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji su samozaposleni i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 86/613/EEZ (SL L 180, 15.7.2010., str. 1.).

⁵ Preporuka Komisije (EU) 2018/951 od 22. lipnja 2018. o standardima za tijela za jednakost (SL L 167, 4.7.2018., str. 28.).

- (21) Kako bi se povećala dostupnost prilagođena korisnicima te pružile nepristrane smjernice, praktične informacije i pomoć podnositeljima prijave, dionicima i korisnicima u odnosu na sve aspekte Programa, države članice trebale bi moći uspostaviti kontaktne točke Programa. Kontaktne točke Programa trebale bi svoje funkcije obavljati neovisno i bez uplitanja javnih tijela u njihovo odlučivanje. Važno je da države članice mogu odabrati najprikladniji način upravljanja takvim kontaktnim točkama Programa, među ostalim putem javnih tijela, organizacija civilnog društva ili njihovih konzorcija. Kontaktne točke Programa ne bi trebale imati nikakvu odgovornost u pogledu upravljanja Programom.

- (22) Neovisna tijela za ljudska prava i organizacije civilnog društva imaju ključnu ulogu u promicanju i zaštiti zajedničkih vrijednosti Unije te podizanju svijesti o njima, kao i u doprinosu stvarnom uživanju prava zajamčenih pravom Unije, uključujući Povelju. Kao što je navedeno u rezoluciji Europskog parlamenta od 19. travnja 2018.¹, povećanje financiranja i dostatna financijska potpora ključni su za razvoj poticajnog i održivog okružja za organizacije civilnog društva kako bi se ojačala njihova uloga i kako bi im se omogućilo da svoje zadaće obavljaju neovisno i djelotvorno. Financiranjem od strane Unije trebalo bi nadopunjavati napore na nacionalnoj razini doprinošenjem podupiranju, osnaživanju i izgradnji kapaciteta neovisnih organizacija civilnog društva koje su aktivne u promicanju prava i vrijednosti te čijim se aktivnostima doprinosi strateškoj provedbi prava na temelju prava Unije, uključujući Povelju, među ostalim putem aktivnosti zagovaranja kao što su strateški sudski postupci, kampanje, komunikacije i druge aktivnosti nadzora, kao i promicanju, zaštiti i podizanju svijesti o vrijednostima Unije na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i transnacionalnoj razini. Program bi se trebao provoditi na način koji je prilagođen korisnicima, primjerice primjenjujući postupak podnošenja prijava i izvješćivanja koji je prilagođen korisnicima. Posebnu bi pozornost trebalo posvetiti tome da Program bude pristupačan organizacijama civilnog društva na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i transnacionalnoj, uključujući lokalne terenske organizacije civilnog društva, kao i na kapacitete korisnika. To bi trebalo uključivati razmatranje pružanja financijske potpore trećim stranama, kada je to prikladno.

¹ SL C 390, 18.11.2019., str. 117.

- (23) Komisija bi trebala osigurati sveobuhvatnu dosljednost, komplementarnost i sinergije s radom tijela, ureda i agencija Unije, posebno Europskog instituta za ravnopravnost spolova i Agencije Europske unije za temeljna prava, te bi trebala uzeti u obzir rad drugih nacionalnih i međunarodnih aktera u područjima obuhvaćenima Programom.
- (24) U Programu bi uz određene uvjete trebale moći sudjelovati članice Europskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA) koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP). Zemlje pristupnice, zemlje kandidatkinje i zemlje potencijalne kandidatkinje koje uživaju pogodnosti pretpristupne strategije, zemlje obuhvaćene europskom politikom susjedstva i ostale treće zemlje trebale bi isto tako moći sudjelovati u Programu.

- (25) Kako bi se osigurala učinkovita dodjela sredstava iz općeg proračuna Unije potrebno je osigurati da sva djelovanja koja se provode na temelju Programa imaju dodanu vrijednost Unije te da su komplementarna djelovanjima država članica i dosljedna drugim djelovanjima Unije. Potrebno je težiti dosljednosti, komplementarnosti i sinergijama s programima financiranja kojima se podupiru međusobno usko povezana područja politika, posebno s programom Pravosuđe, kao i s programom Kreativna Europa uspostavljenim Uredbom (EU) ... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺ i programom Erasmus+ uspostavljenim Uredbom (EU) ... Europskog parlamenta i Vijeća²⁺⁺, kako bi se ostvario potencijal preplitanja u područjima kulture, medija, umjetnosti, obrazovanja i kreativnosti. Potrebno je stvoriti sinergije s drugim programima financiranja sredstvima Unije, posebno u području zapošljavanja i borbe protiv socijalne isključenosti, kao što je Europski socijalni fond plus, kao i u područjima unutarnjeg tržišta, poduzeća, mladih, zdravlja, građanstva, pravosuđa, migracija, sigurnosti, istraživanja, inovacija, tehnologije, industrije, kohezije, turizma, vanjskih odnosa, trgovine i održivog razvoja.

¹ Uredba (EU) ... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi programa Kreativna Europa (2021. - 2027.) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1295/2013 (SL L ...).

⁺ SL: Molimo u tekst umetnuti broj, a u bilješku broj, datum i upućivanje na SL za uredbu sadržanu u dokumentu ST 14146/20 [2018/190 (COD)].

² Uredba (EU) ... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi programa Unije za obrazovanje i osposobljavanje, mlade i sport Erasmus+ te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013 (SL L ...).

⁺⁺ SL: Molimo u tekst umetnuti broj, a u bilješku broj, datum i upućivanje na SL za uredbu sadržanu u dokumentu ST 14148/20 [2018/191 (COD)].

- (26) Ovom se Uredbom utvrđuje financijska omotnica za cijelo trajanje Programa, koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava¹, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- (27) U skladu s člankom 193. stavkom 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća² („Financijska uredba”) bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanje koje je već započelo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati da je s djelovanjem bilo potrebno započeti prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Međutim, troškovi koji su nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva ne smatraju se prihvatljivima, osim u propisno opravdanim iznimnim slučajevima. Kako bi se izbjegli bilo kakvi poremećaji u potpori Unije koji bi mogli nanijeti štetu interesima Unije, trebalo bi biti moguće, tijekom ograničenog razdoblja na početku višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027., da se troškovi nastali u vezi s djelovanjima koja se podupiru na temelju ove Uredbe, a koja su već započeta, smatraju prihvatljivima od 1. siječnja 2021., čak i ako su nastali prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva.

¹ SL L 433 I, 22.12.2020., str.28.

² Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str.1.).

- (28) Financijska uredba primjenjuje se na Program. Financijskom uredbom utvrđuju se pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, nabavi, neizravnom upravljanju, financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima, financijskoj pomoći i nadoknadi troškova vanjskim stručnjacima.
- (29) Vrste financiranja i načine izvršenja u okviru ove Uredbe trebalo bi odabrati na temelju njihove sposobnosti da ostvare specifične ciljeve djelovanja i postignu rezultate, uzimajući u obzir osobito troškove kontrola, administrativno opterećenje, kapacitete relevantnih dionika i ciljnih korisnika te očekivani rizik od neusklađenosti. To bi trebalo uključivati razmatranje uporabe jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i jediničnih troškova te financiranja koje nije povezano s troškovima, kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.

- (30) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95², (Euratom, EZ) br. 2185/96³ i (EU) 2017/1939⁴, financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i istraživanje nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ovlašten je provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijevara, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća⁵.

¹ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

² Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

³ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁴ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

⁵ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršenje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

- (31) Treće zemlje koje su članice EGP-a mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru¹, kojim se predviđa provedba programâ na temelju odluke donesene na temelju tog sporazuma. Treće zemlje također mogu sudjelovati na temelju drugih pravnih instrumenata. U ovu bi Uredbu trebalo unijeti posebnu odredbu kojom se od trećih zemalja zahtijeva da dodijele odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.
- (32) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. UFEU-a. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se osobito određuje postupak donošenja i izvršenja proračuna pomoću bespovratnih sredstava, nabave, nagrada i neizravnog izvršenja te predviđaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.

¹ SL L 1, 3.1.1994., str. 3.

- (33) U skladu s Odlukom Vijeća 2013/755/EU¹ osobe i odgovarajuća javna i/ili privatna tijela i institucije u prekomorskim zemljama i područjima prihvatljivi su za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili relevantno prekomorsko područje povezani.
- (34) Uzimajući u obzir važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma donesenog u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama i u pogledu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, Programom se namjerava doprinijeti uključivanju djelovanjâ u području klime i ostvarivanju općeg cilja da se 30 % proračunskih rashoda Unije namijeni za podupiranje klimatskih ciljeva i ambicije da se 7,5 % proračuna Unije odnosi na rashode u području bioraznolikosti u 2024. i 10 % u 2026. i 2027., uzimajući pritom u obzir postojeća preklapanja između ciljeva u području klime i bioraznolikosti. Programom treba podupirati aktivnosti kojima se poštuju klimatski i okolišni standardi i prioriteti Unije te načelo „ne nanosi štetu” europskog zelenog plana. Relevantna djelovanja utvrdit će se tijekom pripreme i provedbe Programa te ponovno ocijeniti u okviru relevantnih postupaka evaluacija i preispitivanja.

¹ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

- (35) Na temelju stavaka 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.¹ trebalo bi provesti evaluaciju Programa na temelju informacija prikupljenih u skladu sa specifičnim zahtjevima u pogledu praćenja, izbjegavajući pritom administrativno opterećenje, osobito za države članice, i prekomjerne propise. Prema potrebi, ti zahtjevi trebali bi uključivati mjerljive pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka Programa u praksi.
- (36) Radi osiguranja djelotvorne procjene napretka Programa prema ostvarivanju njegovih ciljeva, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s pokazateljima kako su navedeni u člancima 14. i 16. te u Prilogu II. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

¹ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- (37) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹.
- (38) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, to jest zaštitu i promicanje prava i vrijednosti kako su utvrđeni Ugovorima, Poveljom i primjenjivim međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (39) Uredbe (EU) br. 1381/2013 i (EU) br. 390/2014 trebalo bi stoga staviti izvan snage.
- (40) Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore u relevantnom području politike i omogućila provedba od početka višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027., ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu te bi se trebala primjenjivati s retroaktivnim učinkom od 1. siječnja 2021.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

Poglavlje I.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja program Građani, jednakost, prava i vrijednosti („Program”) za razdoblje trajanja višegodišnjeg financijskog okvira 2021.-2027. kako je utvrđen u Uredbi (EU, Euratom) 2020/2093.

Njome se određuju ciljevi Programa, proračun za razdoblje 2021. – 2027., oblici financiranja od strane Unije i pravila za osiguravanje takvog financiranja.

Članak 2.

Ciljevi Programa

1. Opći je cilj Programa zaštita i promicanje prava i vrijednosti kako su utvrđeni Ugovorima, Poveljom i u primjenjivim međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima, posebice podupiranjem organizacija civilnog društva i drugih dionika koji su aktivni na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i transnacionalnoj razini, te poticanjem građanskog i demokratskog sudjelovanja, radi očuvanja i daljnjeg razvoja otvorenih, demokratskih, ravnopravnih i uključivih društava utemeljenih na pravima i vladavini prava.

2. U okviru općeg cilja utvrđenog u stavku 1. Program ima sljedeće specifične ciljeve koji odgovaraju tematskim područjima:
- (a) zaštita i promicanje vrijednosti Unije (tematsko područje Vrijednosti Unije);
 - (b) promicanje prava, nediskriminacije i jednakosti, uključujući rodnu ravnopravnost, i unapređivanje uključivanja rodne osviještenosti i nediskriminacije u sve politike (tematsko područje Jednakost, prava i rodna ravnopravnost);
 - (c) promicanje uključenosti građana i njihova sudjelovanja u demokratskom životu Unije i razmjene među građanima različitih država članica te podizanje svijesti o zajedničkoj europskoj povijesti (tematsko područje Uključenost i sudjelovanje građana);
 - (d) borba protiv nasilja, uključujući rodno uvjetovano nasilje (tematsko područje Daphne).

Članak 3.

Tematsko područje Vrijednosti Unije

U okviru općeg cilja utvrđenog u članku 2. stavku 1. i u okviru specifičnog cilja utvrđenog u članku 2. stavku 2. točki (a), Program je usmjeren na zaštitu i promicanje prava te podizanje svijesti o njima, pružanjem financijske potpore organizacijama civilnog društva koje su aktivne na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i transnacionalnoj razini u promicanju i njegovanju tih prava, a time i jačanju zaštite i promicanja vrijednosti Unije i poštovanja vladavine prava te doprinosa izgradnji demokratske Unije, demokratskom dijalogu, transparentnosti i dobrom upravljanju.

Članak 4.

Tematsko područje Jednakost, prava i rodna ravnopravnost

U okviru općeg cilja utvrđenog u članku 2. stavku 1. i u okviru specifičnog cilja utvrđenog u članku 2. stavku 2. točki (b) Program je usmjeren na:

1. promicanje jednakosti te sprečavanje i suzbijanje nejednakosti i diskriminacije na osnovi spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije te poštovanje načela nediskriminacije na osnovama predviđenima u članku 21. Povelje;

2. podupiranje, unapređivanje i provedbu sveobuhvatnih politika usmjerenih na:
 - (a) promicanje potpunog uživanja prava žena; rodna ravnopravnost, uključujući ravnotežu između privatnog i poslovnog života; osnaživanje žena; te uključivanje rodne osviještenosti u sve politike;
 - (b) promicanje nediskriminacije i njezino uključivanje u sve politike;
 - (c) suzbijanje rasizma, ksenofobije i svih oblika netolerancije, uključujući homofobiju, bifobiju, transfobiju, interfobiju te netoleranciju na osnovi rodnog identiteta, na internetu i izvan njega;
 - (d) zaštitu i promicanje prava djeteta;
 - (e) zaštitu i promicanje prava osoba s invaliditetom;
3. zaštitu i promicanje prava građanstva Unije i prava na zaštitu osobnih podataka.

Članak 5.

Tematsko područje Uključenost i sudjelovanje građana

U okviru općeg cilja utvrđenog u članku 2. stavku 1. i u okviru specifičnog cilja utvrđenog u članku 2. stavku 2. točki (c) Program je usmjeren na:

1. podupiranje projekata kojima se nastoje obilježiti ključni trenuci u modernoj europskoj povijesti, kao što su dolazak na vlast autoritarnih i totalitarnih režima, uključujući njihove uzorke i posljedice, te projekata usmjerenih na podizanje svijesti europskih građana o njihovoj zajedničkoj povijesti, kulturi, kulturnoj baštini i vrijednostima, čime bi se poboljšalo njihovo razumijevanje Unije, njezina podrijetla, svrhe, raznolikosti i postignuća te važnosti uzajamnog razumijevanja i tolerancije;
2. promicanje sudjelovanja građana i predstavničkih udruga u demokratskom i građanskom životu Unije te njihova doprinosa tom životu omogućujući im da iznose i javno razmjenjuju svoje stavove u svim područjima djelovanja Unije;
3. promicanje razmjena među građanima različitih zemalja, posebice kroz bratimljenje gradova i mreže gradova, kako bi stekli praktično iskustvo o bogatstvu i raznolikosti zajedničke baštine Unije i kako bi osvijestili da su takvo bogatstvo i raznolikost čvrst temelj za zajedničku budućnost.

Članak 6.

Tematsko područje Daphne

U okviru općeg cilja utvrđenog u članku 2. stavku 1. i u okviru specifičnog cilja utvrđenog u članku 2. stavku 2. točki (d) Program je usmjeren na:

1. sprečavanje i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja nad ženama i djevojčicama te nasilja u obitelji na svim razinama, među ostalim i promicanjem standarda utvrđenih u Konvenciji Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija);
2. sprečavanje i suzbijanje svih oblika nasilja nad djecom, mladima te drugim ugroženim skupinama, kao što su LGBTIQ osobe i osobe s invaliditetom;
3. podupiranje i zaštitu svih izravnih i neizravnih žrtava oblika nasilja navedenih u točkama 1. i 2., kao što su žrtve nasilja u obitelji počinjenog unutar obitelji ili unutar intimnih veza, uključujući djecu koja su zbog kaznenog djela nasilja u obitelji ostala bez roditelja, te podupiranje i osiguranje iste razine zaštite u cijeloj Uniji za žrtve rodno uvjetovanog nasilja.

Članak 7.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. iznosi 641 705 000 EUR u tekućim cijenama.
2. Na temelju prilagodbe za posebne programe predviđene člankom 5. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 iznos iz stavka 1. ovog članka povećava se dodatnom dodjelom u iznosu od 800 000 000 EUR u cijenama iz 2018., kako je navedeno u Prilogu II. toj Uredbi.
3. U okviru iznosa iz stavka 1. sljedeći se okvirni iznosi dodjeljuju sljedećim ciljevima:
 - (a) 297 366 097 EUR u tekućim cijenama, tj. 46,34 % financijske omotnice, za specifične ciljeve iz članka 2 stavka 2. točke (a);
 - (b) 169 410 120 EUR u tekućim cijenama, tj. 26,4 % financijske omotnice, za specifične ciljeve iz članka 2. stavka 2. točki (b) i (d);
 - (c) 174 928 783 EUR u tekućim cijenama, tj. 27,26 % financijske omotnice, za specifične ciljeve iz članka 2. stavka 2. točke (c)

4. U okviru iznosa iz stavka 2. sljedeći se okvirni iznosi dodjeljuju sljedećim ciljevima:
- (a) 43,00 %, do 344 000 000 EUR u cijenama iz 2018. za specifične ciljeve iz članka 2. stavka 2. točke (a);
 - (b) 23,07 %, do 184 560 000 EUR u cijenama iz 2018. za specifične ciljeve iz članka 2. stavka 2. točaka (b) i (d);
 - (c) 23,93 %, do 191 440 000 EUR u cijenama iz 2018. za specifične ciljeve iz članka 2. stavka 2. točke (c);
 - (d) 10,00 %, do 80 000 000 EUR u cijenama iz 2018. za bilo koji od ciljeva iz članka 2. stavka 2.
5. U okviru iznosa iz stavka 3. točaka (a) i (b) te stavka 4. točaka (a) i (b) najmanje 50 % dodjeljuje se za podupiranje aktivnosti koje provode organizacije civilnog društva, od čega se najmanje 40 % dodjeljuje lokalnim i regionalnim organizacijama civilnog društva.

6. U okviru iznosa iz stavka 3. točke (b) i stavka 4. točke (b) najmanje 40 % dodjeljuje se za podupiranje aktivnosti za sprečavanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja i borbu protiv njega na svim razinama te najmanje 15 % za aktivnosti kojima se promiče potpuno ostvarivanje prava žena; rodna ravnopravnost, uključujući ravnotežu između poslovnog i privatnog života; osnaživanje žena i rodno osviještena politika.
7. U okviru iznosa iz stavka 3. točke (c) i stavka 4. točke (c) najmanje 65 % dodjeljuje se za demokratsko sudjelovanje, a 15 % za aktivnosti sjećanja.
8. Komisija ne odstupa od dodijeljenih postotaka sredstava Programa utvrđenih u stavku 6. i 7. za više od deset postotnih bodova.
9. Iznosi iz stavaka 1. i 2. mogu se dodijeliti za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Programa, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, uključujući korporativne sustave informacijske tehnologije, studije, sastanke stručnjaka te pružanje informacija o prioritetima i područjima povezanim s općim ciljevima Programa.
10. U skladu s člankom 193. stavkom 2. drugim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe, uzimajući u obzir zakašnjelo stupanje na snagu ove Uredbe te kako bi se osigurao kontinuitet, tijekom ograničenog razdoblja, troškovi nastali u vezi s djelovanjima koja se podupiru u okviru ove Uredbe mogu se smatrati prihvatljivima od 1. siječnja 2021. čak i ako su nastali prije podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava.

11. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se na zahtjev dotične države članice prenijeti u Program podložno uvjetima iz članka 26. uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu za politiku upravljanja granicama i viza („Uredba o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021.-2027.”). Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c). Ta se sredstva upotrebljavaju u korist dotične države članice.

Članak 8.

Treće zemlje pridružene Programu

Program je otvoren za sudjelovanje sljedećih trećih zemalja:

- (a) članica EFTA-e koje su članice EGP-a, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru;

- (b) zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (c) zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (d) ostalih trećih zemalja, u skladu s uvjetima utvrđenima u posebnom sporazumu o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem programu Unije pod uvjetom da se tim sporazumom:
 - i. osigurava pravedna ravnoteža u pogledu doprinosa treće zemlje koja sudjeluje u programima Unije i koristi za tu treću zemlju;
 - ii. utvrđuju uvjeti za sudjelovanje u programima, uključujući izračun financijskih doprinosa za pojedinačne programe, i administrativnim troškovima tih programa;

- iii. trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za donošenje odluka u pogledu programa Unije;
- iv. jamče prava Unije da osigura dobro financijsko upravljanje i štiti svoje financijske interese.

Doprinosi iz prvog podstavka točke (d) podtočke ii. predstavljaju namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe.

Članak 9.

Provedba i oblici financiranja od strane Unije

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili u okviru neizravnog upravljanja od strane tijela navedenih u njenom članku 62. stavku 1. prvom podstavku točki (c).
2. Programom se može pružiti financiranje u bilo kojem od oblika utvrđenih u Financijskoj uredbi.

3. Doprinosima mehanizmu uzajamnog osiguranja mogu se pokriti rizici povezani s osiguranjem povrata sredstava koje primatelji duguju te se oni smatraju dostatnim jamstvom u skladu s Financijskom uredbom. Primjenjuju se odredbe utvrđene u članku 37. stavku 7. Uredbe (EU) .../... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺.

Članak 10.

Vrste djelovanja

Djelovanja kojima se doprinosi ostvarivanju specifičnog cilja kako je utvrđen u članku 2. mogu se financirati na temelju ove Uredbe. Posebno su aktivnosti navedene u Prilogu I. prihvatljive za financiranje.

Članak 11

Skupina za građanski dijalog

Komisija osniva Skupinu za građanski dijalog u cilju osiguravanja redovitog, otvorenog i transparentnog dijaloga s korisnicima Programa i drugim relevantnim dionicima radi razmjene iskustava i dobrih praksi te radi raspravljanja o razvoju politika u okviru područja i ciljeva obuhvaćenih Programom te povezanim područjima.

¹ Uredba (EU) .../... Europskog parlamenta i Vijeća od o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL L ...).

⁺ SL: molim u tekst umetnuti broj, a u bilješku broj, datum i upućivanje na SL za uredbu sadržanu u dokumentu 7064/20 [2018/0224(COD)].

Poglavlje II.

Bespovratna sredstva

Članak 12.

Bespovratna sredstva

1. Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe.
2. Članovi odbora za evaluaciju mogu biti vanjski stručnjaci.

Članak 13.

Kumulativno i alternativno financiranje

1. Za djelovanje za koje je dobiven doprinos u okviru Programa može se dobiti doprinos i iz drugog programa Unije, uključujući fondove u okviru podijeljenog upravljanja, pod uvjetom da se doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Pravila relevantnog programa Unije primjenjuju se na odgovarajući doprinos djelovanju. Kumulativno financiranje ne smije premašiti iznos ukupnih prihvatljivih troškova djelovanja. Potpora iz različitih programa Unije može se izračunavati na razmjernoj osnovi u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.

2. Djelovanja kojima je u okviru Programa dodijeljena oznaka „pečat izvrsnosti” mogu primiti potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj ili Europskog socijalnog fonda plus u skladu s člankom 73. stavkom 4. Uredbe o zajedničkim odredbama za 2021.-2027. ako ispunjavaju sljedeće kumulativne uvjete:
 - (a) ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedlogâ u okviru Programa;
 - (b) u skladu su s minimalnim zahtjevima u pogledu kvalitete iz tog poziva na podnošenje prijedlogâ;
 - (c) ne mogu se financirati u okviru tog poziva na podnošenje prijedlogâ zbog proračunskih ograničenja.

Članak 14.
Prihvatljivi subjekti

1. Uz kriterije utvrđene u članku 197. Financijske uredbe primjenjuju se kriteriji prihvatljivosti utvrđeni u stavcima 2. i 3. ovog članka.
2. Prihvatljivi su sljedeći subjekti:
 - (a) svaki pravni subjekt s poslovnim nastanom u:
 - i. državi članici, ili prekomorskoj zemlji ili prekomorskom području koji su s njome povezani;

- ii. trećoj zemlji pridruženoj Programu, osim u pogledu specifičnog cilja iz članka 2. stavka 2. točke (a);
 - (b) svaki pravni subjekt osnovan u skladu s pravom Unije ili svaka međunarodna organizacija.
- 3. Bespovratna sredstva za poslovanje mogu se, bez poziva na podnošenje prijedloga, dodijeliti Europskoj mreži nacionalnih tijela za jednakost (Equinet), u skladu s člankom 7. stavkom 3. točkom (b) i člankom 7. stavkom 4. točkom (b), radi pokrivanja izdataka povezanih s Equinet ovim trajnim programom rada.

Poglavlje III.

Programiranje, praćenje, evaluacija i kontrola

Članak 15.

Program rada

- 1. Program se provodi pomoću programa rada iz članka 110. Financijske uredbe.
- 2. Komisija provedbenim aktom donosi program rada. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.

Članak 16.

Praćenje i izvješćivanje

Pokazatelji za izvješćivanje o napretku Programa prema ostvarenju općih i specifičnih ciljeva utvrđenih u članku 2. navedeni su u Prilogu II.

Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka Programa prema ostvarenju njegovih ciljeva, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 18. kako bi izmijenila Prilog II. u pogledu pokazatelja, kada se to smatra potrebnim, kao i kako bi dopunila ovu Uredbu odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.

Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe i rezultata Programa prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno.

U tu svrhu uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za primatelje sredstava Unije te, prema potrebi, za države članice.

Članak 17.

Evaluacija

1. Evaluacije Programa provode se pravodobno kako bi se mogle uzeti u obzir tijekom postupka donošenja odluka.

2. Komisija provodi međuevaluaciju Programa kada bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka njegove provedbe.
U međuevaluaciji se uzimaju u obzir rezultati evaluacija dugoročnog učinka prethodnih programa.
3. Komisija provodi završnu evaluaciju Programa na kraju njegove provedbe, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja navedenog u članku 1.
4. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

Članak 18.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 16. dodjeljuje se Komisiji do 31. prosinca 2027.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 16. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 16. stupa na snagu ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 19.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u Programu prema odluci donesenoj na temelju međunarodnog sporazuma ili sudjeluje na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kad je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je predviđeno u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013.

Poglavlje IV.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 20.

Informiranje, komunikacija i promidžba

1. Primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.

2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja koja se odnose na Program, na djelovanja poduzeta na temelju Programa i na postignute rezultate.
3. Financijska sredstva dodijeljena Programu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije, ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 2.

Članak 21.

Kontaktne točke programa

Svaka država članica može uspostaviti kontaktne točke Programa odgovorne za pružanje nepristranih smjernica, praktičnih informacija i pomoći podnositeljima prijava, dionicima i korisnicima Programa u odnosu na sve njegove aspekte, među ostalim i u vezi s postupkom podnošenja prijava, širenjem korisnicima prilagođenih informacija i rezultata Programa, upitima za partnere, osposobljavanjem i formalnostima.

Kontaktne točke Programa neovisne su u obavljanju svojih funkcija.

Članak 22.
Postupak Odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Odbor se može sastajati u različitim sastavima kako bi raspravljao o pojedinim tematskim područjima.

Članak 23.
Stavljanje izvan snage

Uredbe (EU) br. 1381/2013 i (EU) br. 390/2014 stavljaju se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

Članak 24.
Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu djelovanja započetih na temelju uredaba (EU) br. 1381/2013 i (EU) br. 390/2014, koje se nastavljaju primjenjivati na ta djelovanja do njihova zaključenja.
2. Iz financijske omotnice za Program mogu se također pokriti troškovi tehničke i administrativne pomoći koji su potrebni radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih na temelju uredbi (EU) br. 1381/2013 i (EU) br. 390/2014.
3. Ako je to potrebno, odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije nakon 2027. radi pokrivanja troškova predviđenih u članku 7. stavku 9. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.

Članak 25.
Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

PRILOG I.

AKTIVNOSTI KOJE SE PODUPIRU PROGRAMOM

Opći i specifični ciljevi Programa utvrđeni u članku 2. nastojat će se ostvariti posebice podupiranjem sljedećih aktivnosti:

1. podizanja svijesti, promicanja i širenja informacija u okviru područja i ciljeva obuhvaćenih Programom radi boljeg poznavanja prava, vrijednosti i povezanih politika;
2. uzajamnog učenja i razmjene dobrih praksi među dionicima radi unapređenja znanja i boljeg uzajamnog razumijevanja;
3. analitičkih aktivnosti i aktivnosti praćenja radi boljeg razumijevanja stanja u državama članicama i na razini Unije u područjima obuhvaćenima Programom, kao i radi bolje provedbe prava i politika Unije te vrijednosti Unije u državama članicama, kao što su aktivnosti koje uključuju prikupljanje podataka i statističkih podataka; razvoja zajedničkih metodologija te, prema potrebi, pokazatelja ili referentnih mjera; studija, istraživanja, analiza i anketa; evaluacija; procjene učinka; te izrade i objave vodiča, izvješća i obrazovnog materijala;

4. osposobljavanja relevantnih dionika radi boljeg poznavanja politika i prava u područjima obuhvaćenima Programom;
5. razvoja i održavanja alata informacijske i komunikacijske tehnologije;
6. podupiranja organizacija civilnog društva i neprofitnih dionika aktivnih u područjima obuhvaćenima Programom:
 - (a) kako bi se povećao njihov kapacitet reagiranja te kako bi se svim građanima osigurao primjeren pristup njihovim uslugama, aktivnostima savjetovanja i aktivnostima potpore;
 - (b) u provedbi aktivnosti zagovaranja radi promicanja prava, čime se također jačaju zaštita i promicanje vrijednosti Unije i poštovanje vladavine prava te se doprinosi demokratskom dijalogu, transparentnosti i dobrom upravljanju uključujući slučajeve u kojima se prostor za civilno društvo smanjuje;
7. povećanja svijesti među građanima, posebno mladima, o europskoj kulturi, kulturnome naslijeđu, identitetu i povijesti, među ostalim i u pogledu totalitarnih i autoritarnih režima i drugih ključnih epizoda u novijoj europskoj povijesti, radi jačanja sjećanja i posvećenosti europskih građana Uniji te poticanja tolerancije, uzajamnog razumijevanja, međukulturnog dijaloga i poštovanja raznolikosti;

8. okupljanja građana različitih državljanstava i kultura pružajući im mogućnost da sudjeluju u aktivnostima bratimljenja gradova i projektima civilnoga društva, čime se stvaraju uvjeti za poboljšani pristup „odozdo prema gore” i potiče građansko i demokratsko sudjelovanje;
9. poticanja i olakšavanja aktivnog i uključivog sudjelovanja u izgradnji demokratske Unije, kao i podizanja svijesti o pravima i vrijednostima pružanjem potpore organizacijama civilnog društva;
10. razvoja kapaciteta europskih mreža radi promicanja i daljnjeg razvoja prava, vrijednosti, ciljeva politike i strategija Unije;
11. financiranja tehničke i organizacijske potpore provedbi Uredbe (EU) 2019/788, podupirući time ostvarivanje prava građana na pokretanje europskih građanskih inicijativa i pruža potpora tim inicijativama;
12. unapređenja znanja o Programu i širenja i prenosivosti njegovih rezultata te poticanja informiranja, među ostalim i uspostavom kontaktnih točaka Programa i pružanjem potpore tim kontaktnim točkama.

PRILOG II.

POKAZATELJI

Program se prati na temelju niza pokazatelja kojima se određuje mjera u kojoj su ostvareni njegovi opći i specifični ciljevi uz istodobno smanjenje administrativnog opterećenja i troškova. U tu će se svrhu prikupljati podaci povezani sa sljedećim nizom pokazatelja:

1. Broj osoba obuhvaćenih:
 - (a) aktivnostima osposobljavanja;
 - (b) aktivnostima uzajamnog učenja i razmjene dobre prakse;
 - (c) aktivnostima podizanja svijesti, informiranja i širenja informacija;
2. Broj organizacija civilnog društva obuhvaćenih aktivnostima potpore i izgradnje kapaciteta;
3. Broj transnacionalnih mreža i inicijativa usmjerenih na europsko pamćenje i europsku baštinu kao rezultat intervencije Programa.

Svi individualni podaci raščlanjuju se po spolu kad god je to moguće. Međuevaluacija i završna evaluacija Programa usmjerene su na svako tematsko područje i na svaku aktivnost te uključuju perspektivu rodne ravnopravnosti i evaluiraju učinke na rodnu ravnopravnost.